

mindst er rodfæstet i Det nordiske råd og dets arbejde.“

Handels-, undervisnings- og kulturminister Gylfi P. Gislason begrundede indgående Islands motiver til medlemskab i EFTA, men oplyste samtidig, at dette ville skabe så mange problemer for Island, at man endnu ikke var rede til at indtræde i Nordek.

Ohlin efterlyser et „Nordkult“.

Det nordiske kulturelle samarbejde indtog en større plads i generaldebatten end normalt, dels på grund af emnets karakter i sig selv, dels — og navnlig — på grund af den interesse, Kulturudvalget havde skabt om sagen ved at ønske det kulturelle samarbejde frigjort fra Nordek-traktaten.

Ligesom ved tidligere sessioner interesse-rede Bertil Ohlin sig for dette spørgsmål. Han betvivlede, om det var rigtigt — som det ofte hævdedes — at samarbejdet var gået bedre på det kulturelle end på det økonomiske område. Han troede snarere det forholdt sig modsat. „Vi har föga utnyttjat de unika förutsättningar, som närbesläktade språk och gammal kulturfrändskap utgör. Varför skulle vi inte ta ett nyt radikalare grepp för kulturellt närmande. — likaväl som ett ekonomiskt — i vida snabbare takt än hittills? . . . Men vem drar upp riktlinjerna för en uppgörelse — vågar jag kalla den „Nordkult“ — som utan dröjsmål lägger grunden för en starkt ökad kulturell gemenskap? En parallell til Nordek, helt kort.“

Ohlins konkrete forslag.

Konkret tænkte Ohlin sig „ett sådant minimum av undervisning i grannlandsspråk — i skola och radio och TV — som kan gå hand i hand med en stark ökning av gemensamma nordiska radio- och TV-program.“ Ved virkelig indsats må man også kunne nå resultater på universitetsområdet trods fiaskoen for den nordiske tentamensgyldighed. „Varför inte tusentals stipendier för täckande av ekstrakostnaderna vid grannlandsstudier både på denna nivå och i skolorna — inte bara de högre?“ Han ønskede også at give den hurtigt ekspanderende voksenundervisning et nordisk præg og at øge samordningen indenfor forskningen. Hvad behøvedes var en politisk beslutning om at „åttminstone tiodubbla den energi som lägges ner på kulturella kontakter och nordisk

kulturgemenskab. Varför skall man vid tal om nordisk kulturpolitik tala om enstaka miljoner kronor, när man i ekonomiska sammanhang tänker på hundratals miljoner? Vad foreningarna Norden utfört med blygsamma resurser är beundransvärt, men hur mycket mer kunde inte göras? Det samma gäller för Nordiska Kulturkommissionen och andra sådana organ. Undervisning i grannlandsspråken åt barn och vuxna måste lägga grunden.“ Det finske sprog voldet selvfølgelig særlige problemer, men mange i Finland forstår svensk eller et andet nordisk sprog. Og det burde være muligt at øge de andre landes interesse for finsk sprog og kultur.

Willoch om at øge den nordiske fællesfølelse.

En anden politiker, hvis hovedopgave ligesom Ohlins har været at beskæftige sig med økonomiske og handelspolitiske spørgsmål, gav ham sin tilslutning: Det var den norske handelsminister Kåre Willoch, som havde været „forbauset og nær sagt noe skuffet over i hvor høy grad økonomiske spørsmål har fått dominere den nordiske debatt. Formålet med våre bestrebelser må jo også i meget høy grad være å øke den følelse folk flest har av å tilhøre et fellesskap i Norden. Og for denne følelse spiller vel en lang rekke andre faktorer tilsammen enda større rolle enn økonomiske ordninger mellom statene.“

For lidt samarbejde om TV og sprogragt.

Willoch spurgté, om man tilstrækkeligt godt brugte de muligheder, de nye massemedier, den voksende rejsetrafik og den større velstand skaber. Han pegede således på „spørmålet om hvorfor våre nasjonale TV-monopoler viser så liten interesse for å overføre hverandres programmer. Og jeg synes det er naturligt å reise spørsmålet om det gjøres nok for å bidra til at de nordiske språk beveker seg mot hverandre i stedet for å bevege seg bort fra hverandre.“

Gunnar Garbo om sprognævnene.

Også det norske Venstres formand, Gunnar Garbo, tog ordet for øget sprogsamarbejde, og det i meget energiske vendinger: „Jeg tror at vi med større kraft enn hittil også skal gjøre noe for å verne om den verdi som kanskje er den aller viktigste de nordiske folk har i fellesskap, nemlig det nordiske